

Koks vadovas geresnis – vyras ar moteris?

2010-03-20 13:58

Dina Sergijenko | Alfa.lt

A+A-

123 com. nuotr.

Diskusijos, koks yra geras vadovas, aktualios visą laiką. Ko gero dar dažniau užduodamas tik klausimas, kas geresnis įmonės vadovas – vyras ar moteris? Nuomonės čia išsiskiria kardinaliai, o teisingo atsakymo greičiausiai rasti neįmanoma. Vis dėlto kartais lytis, kalbant apie užimamą postą, turi šiek tiek įtakos, sako tarptautinės kompanijos „Amrop“ padalinio Lietuvoje vadovas Audrius Šošas.

Paklaustas, kokį vadovą būtų galima apibūdinti kaip gerą, A. Šošas tvirtino, jog kiekvieną kartą atsakymas į šį klausimą galėtų nuskambėti vis kitaip, mat rinkos nuolat keičiasi ir reikalavimai vadovų kompetencijai, patirčiai ir netgi asmeninėms savybėms šiandien gali būti visiškai kitokie nei prieš metus ar porą. „Mūsų atliekamos paieškose kiekviena paieška tampa unikali su savo reikalavimų rinkiniu. Galima įvardyti gero vadovo savybes, bet kiekvienas gali pats sau atsakyti į klausimą, koks vadovas yra geras vadovas“, – tvirtino specialistas.

Pasak A. Šošo, ieškant vadovo pirmiausia vertinamos žmogaus profesinės kompetencijos ir patirtys, profesionalumas. Kalbant apie asmenines savybes, dažniausiai reikalaujama, kad būsimas vadovas gebėtų gerai orientotis: suvoktų, kokioje aplinkoje dirba, valdytų pokyčius. „Taip pat aktuali savybė – drąsa ir ryžtingumas, kalbant apie sprendimų priėmimą. Vadovas turi nebijoti priimti sprendimų. Dar svarbus sugebėjimas dirbti komandoje“, – vardijo „Amrop“ padalinio Lietuvoje vadovas.

Ar galima išmokti būti geru vadovu? Pasak A. Šošo, gausu įvairiausių mokymų, be to, būti geru vadovu mokomasi nuo mokyklos iki pat gyvenimo pabaigos. „Geriausia mokykla yra praktika – apibendrintai mes tai vadiname patirtimi, – tvirtino pašnekovas. – Kad ir kokį gerą išsilavinimą būtų gavęs tik ką studijas baigęs žmogus, jis vis tiek neturės vadovavimo patirties.“

Pasak A. Šošo, antrus metus ieškant vadovų akcentuojama, jog jie turėtų turėti ypač gerą išvalgą ir pokyčių valdymo patirties.

Paklaustas, ar galima skirti vadovu tik ką studijas baigusį žmogų, Alfa.lt pašnekovas pabrėžė, kad, jei kalbama apie aukščiausio lygmens asmenis kompanijoje, toks paskyrimas būtų drąsus sprendimas. „Negaliu absoliutinti, tačiau reikia analizuoti, kokia atsakomybė ir pareigos tenka vadovui, kokio dydžio verslas. Yra toks priežodis „užsiaugino storą odą“ – jis iliustruoja tai, ką turiu omenyje“, – sakė jis.

Verslas Lietuvoje, kaip ir kitose Baltijos šalyse, anot A. Šošo, santykinai jaunas, todėl Lietuvoje vadovų amžiaus vidurkis, palyginti su senosios Europos vadovų amžiaus vidurkiu, mažesnis. Aukščiausio lygmens vadovų amžius Lietuvoje svyruoja nuo 30 iki 45 metų.

Pasak „Amrop“ padalinio Lietuvoje vadovo, amžiaus cenzo renkantis vadovus nėra, „tačiau kiekviena kompanija žiūri į ilgalaikę sėkmę, vystymosi plėtros perspektyvą, todėl nebūna tokių atvejų, kad kviestų vadovą ilgalaikiai perspektyvai arti pensinio amžiaus.“

Vyras ar moteris? A. Šošas garantavo, jog beveik visais atvejais išankstinių nuostatų dėl lyties nebūna. „Reikalavimai formuluojami įvertinant kompanijos veiklą, esamus arba potencialius klientus, kultūrinius, tautinius, netgi religinius skirtumus, įvertinant vidinę komandą“, – aiškino specialistas.

Anot jo, nuomonė, jog vadovybės komandos sudėtyje turėtų dirbti skirtingų lyčių žmonės, – teisinga. „Yra tokia nuomonė, kad moterys turi geresnę intuiciją nei vyrai, o vyrai – racionalesni. Ir šios savybės kartais visai naudingos“, – tvirtino specialistas.

Vis dėlto kalbant apie profesines kompetencijas, patirtį, išsilavinimą nėra pastebėta jokių skirtumų. „Tiesa, pasaulinė statistika tokia, kad aukščiausiose pozicijose vyrų yra gerokai daugiau. Moterų, užimančių tokias pareigas, kiek daugiau nei 10 proc. Turbūt gamta moteriai genetiškai užkodavo kitokią misiją, tačiau nemanau, jog šitoje diskusijoje – moterys ar vyrai – būtų galima surasti absoliučią tiesą ar pareikšti kategorišką nuomonę“, – tvirtino „Amrop“ padalinio Lietuvoje vadovas.

A. Šošas prisiminė atvejį iš savo darbo praktikos, kai kompanija ieškojo vadovo ir lyties klausimo neakcentavo. Tačiau diskusijoje paaiškėjo, jog daugelis kompanijos klientų – iš musulmoniškų šalių, tad natūraliai buvo priimta pozicija, jog vadovu turėtų būti vyras, kadangi musulmonų šalyse vyrų ir moterų bendravimas nėra lygiavertis.

Kalbėdamas apie Lietuvą, jis tvirtino, kad, nors čia kompanijos, ieškomamos aukščiausio lygio vadovų, neakcentuoja lyties, vis dėlto dažniausiai aukštas pareigas užima vyrai. „Tiesiog Lietuvoje vyrų, turinčių vadovavimo patirties, yra daugiau nei moterų. Aišku, yra sėkmingų vadovių moterų, kurios yra potencialios kandidatės į pirmas pozicijas, tačiau jų yra kur kas mažiau“, – tvirtino A. Šošas. Anot jo, tokią situaciją greičiausiai lemia tai, kad kažkuriame gyvenimo etape moters vertybės persiorientuoja į šeimą, vaikus. „Natūralu, jog pagal mūsų katalikiškas tradicijas mamos dažniau prižiūri vaikus negu tėčiai, dažniau imamos motinystės atostogos nei tėvystės. Tai turi įtakos tokiam proporcijų pasiskirstymui“, – sakė specialistas.

Psichoterapeutas Olegas Lapinas, paklaustas, kodėl aukščiausias pozicijas kompanijose užima vyrai, o ne moterys, tvirtino, jog tai – patriarchato, kuriame visuomenė gyvena paskutiniuosius šimtmečius, atgarsiai.

„Dar prieš šimtą metų vadovių moterų visai nebūtų, tik karalienės, – sakė jis. – Vis dėlto moterų vadovių pasaulyje vis daugiau.“ Anot O. Lapino, po gero šimtmečio, tikėtina, statistika pasikeis ir bent pusė visų vadovų bus moterys.

Vis dėlto ypatingų bruožų, kuriais vadovai vyrai skirtųsi nuo moterų vadovių, nėra. „Jeigu moteris ar vyras neturi savitvardos, yra užsiplieskiantys, tiek vienas, tiek kitas vadovaudami bus itin emociingi, manipuliuos darbuotojais. Lygiai taip pat, jei vyras ar moteris turi loginį mąstymą, tiek vienas, tiek kitas stengsis vadovauti taip, kaip jiems atrodys protinga ir logiška, – tvirtino psichoterapeutas. – Tai susiję su asmens savybėmis, bet jokių būdu ne su lytimi.“

Tačiau O. Lapinas patvirtino, jog vyrauja nuomonė, kad vyrai mąsto racionaliai, logiškai, o moterys remiasi emocijomis. „Vis dėlto realybėje rasite tiek pat logiškų moterų kaip ir emocionalių vyrų, – sakė jis. – Be to, retai kada pasitaiko kraštutinių asmenybių, kurios sugeba tik reaguoti emociingai ir nemąstyti logiškai bei atvirkščiai.“

Ne paslaptis, jog daugelis dirbti į kompaniją ateina turėdami išankstinę nuomonę apie vadovus vyrus ir vadoves moteris, bet psichoterapeutas O. Lapinas negalėjo pasakyti, kokių atveju pavaldiniams dirbti yra geriau. „Nėra visiškai jokios taisyklės. Pavaldiniams paprastai blogai dirbti būna ne dėl vadovo lyties, bet dėl vadovavimo stiliaus“, – aiškino psichoterapeutas.

Dienraščio „Verslo žinios“ išleistame žurnale „Verslas 2009“ paskelbtas didžiausių bendrovių sąrašas pagal 2007 metų pardavimą. Liūdna tiesa, tačiau iš 436 didžiausių šalies įmonių vadovų tik maždaug 4 proc. yra moterys.